

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 14Co/7/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8521200791
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Majerník
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8521200791.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Majerníka a členov senátu JUDr. Branislava Brezu a doc. JUDr. Petra Molitorisa, PhD. v právnej veci žalobcov: 1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XXX, XXX XX C. D., 2/ E. B., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom C. D. XXX, XXX XX C. D., oboch zastúpených: Mgr. Drahoslav Potoček, advokát, Čajakova 5, 040 01 Košice, IČO: 32465238, proti žalovaným: 1/ F. B., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom C. D. XXX, XXX XX C. D., zastúpenej: JUDr. Pavel Závacký, advokát, Hradné námestie 29, 060 01 Kežmarok, IČO: 42029171, 2/ G. H., nar. X.X.XXXX, trvale bytom I. XXXX/XX, XXX XX E., zastúpenej splnomocnencom: J. K. F., nar. X.X.XXXX, bytom H. XX, XXX XX E. - C. L., o určenie vlastníckeho práva nadobudnutého vydržaním, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 8C/17/2021-374 z 26.1.2024, zhodou hlasov členov senátu, takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok súdu prvej inštancie v tej časti, ktorou bola zamietnutá žaloba o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vedeným v katastri nehnuteľností pre obec a kat. úz. C. D. v LV č. XXXX ako EKN č. 226/1 a EKN č. 226/2.

II. Potvrdzuje rozsudok súdu prvej inštancie v tej časti, ktorou bola zamietnutá žaloba o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti vedenej v katastri nehnuteľností pre obec a kat. úz. C. D. na LV č. XXXX ako EKN č. 225/1, a to proti žalovanej v 2/ rade v celom rozsahu a proti žalovanej v 1/ rade v rozsahu do spoluvlastníckeho podielu žalobkyně vedeného pod B5 v 1/6 a žalobcu vedeného pod B6 v 1/6.

III. Potvrdzuje rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku IV.

IV. Zrušuje rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým bola proti žalovanej v 1/ rade zamietnutá žaloba o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam – parcele EKN č. 225/1 vedenej v LV č. XXXX ku spoluvlastníckym podielom vedeným pod B1 vo výške 1/3 a pod B2 vo výške 1/3, ako aj vo výroku o náhrade trov konania medzi žalobcami a žalovanou v 1/ rade a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

V. Žalovanej v 2/ rade priznáva proti žalobcom zaviazaným spoločne a nerozdielne nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Žalobcovia sa žalobou podanou na Okresnom súde Stará Ľubovňa (ďalej aj „súd prvej inštancie“) domáhajú určenia, že sú podielovými spoluvlastníkmi, každý z nich v podiele 1 nehnuteľností:

a) vedenej v katastri nehnuteľností pre obec a kat. úz. C. D. v LV č. XXXX ako pozemok parc. EKN č. 225/1 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 136 m²,

b) vedených v katastri nehnuteľností pre obec a kat. úz. C. D. v LV č. XXXX ako pozemky EKN č. 226/1 zastavané plochy a nádvorie o výmere 99 m² a EKN č. 226/2 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 55 m²,

c) vedenej v katastri nehnuteľností pre obec a kat. úz. C. D. v LV č. XXXX ako pozemok EKN č. 4668/1 ostatná plocha o výmere 225 m².

2. Podanú žalobu žalobcovia odôvodnili tým, že vlastníctvo ku žiadaným spoluvlastníckym podielom nadobudli priamo zo zákona, pretože po dedení, po uzavretí kúpnopredajných i iných zmlúv nadobudli nielen na nich vedené spoluvlastnícke podiely, ale stali sa aj vlastníkmi predmetných pozemkov v podiele po 1, pretože tieto pozemky dlhodobo ako vlastníci dobromyseľne užívali cca po dobu 30 rokov, preto vlastníctvo nadobudli originálnym spôsobom vydržaním.

3. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozhodol, že:

„I. Súd z a s t a v u j e konanie v časti týkajúcej sa určenia vlastníckeho práva k parcele KN E č. 4668/1 o výmere 225 m² zapísanej na LV č. XXXX v k.ú. C. D., okres Stará Ľubovňa.

II. V prevyšujúcej časti súd žalobu z a m i e t a.

III. Žalobcovia v 1. a 2. rade sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne nahradiť žalovanej v 1. rade trovy konania v rozsahu 100 %, o ktorej výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. Žalobcovia v 1. a 2. rade sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne nahradiť žalovanej v 2. rade trovy konania v rozsahu 100 %, o ktorej výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

4. V dôvodoch rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že:

4.1. Pôvodne v konaní podľa podanej žaloby bola žalovanou v 3/ rade F. E., B. B., ktorá však uznala vlastnícke právo žalobcov, a preto na základe späťvzatia žaloby proti nej súd uznesením č.k. 8C/17/2021-202 zo dňa 14.12.2022 konanie zastavil.

4.2. V priebehu konania žalobcovia zobrali späť i žalobu o určenie podielového spoluvlastníctva ku pozemku EKN č. 4668/1, vedenému v LV č. XXXX pre k.ú. C. D.. Žalovaná v 2/ rade prostredníctvom svojho splnomocnenca s týmto čiastočným späťvzatím žaloby nesúhlasila, ale jej nesúhlas súd prvej inštancie nevyhodnotil za dôvodný, preto s odkazom na aplikáciu ustanovenia § 144 a § 145 CSP konanie v tejto späťvzatej časti zastavil.

4.3. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalobe vo zvyšnej časti nemožno vyhovieť.

4.4. Z LV č. XXXX pre k.ú. C. D. vyplýva, že sú v ňom vedené pozemky EKN č. 226/1 a EKN č. 226/2, ku ktorým sú ako vlastníci predmetných nehnuteľností okrem žalobcov a žalovanej vedení aj ďalší vlastníci, a to pod B6 v pomere 4/16 je vedený aj E. B. ako neznámy vlastníci, pre ktorého je v označenom LV vedená ako správa jeho majetku Slovenským pozemkovým fondom. Žalovaná v 2/ rade opodstatnene preto namietala, že pre úspech žaloby o určenie vlastníckeho práva k týmto pozemkom je potrebné aj vyriešenie otázky pasívnej legitímácie v konaní odvádzanej od toho, že aj v zmysle judikatúry (viď rozhodnutia NS SR zo dňa 28.10.2010 sp.zn. 3Cdo/51/2009 a zo dňa 31.1.2011 sp.zn. 5MCdo/1/2010) a pri aplikácii § 137 písm. c) CSP žaloba o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam musí smerovať voči všetkým, ktorí sú ako vlastníci zapísaní v katastri nehnuteľností. Tento nedostatok podanej žaloby neobsahujúcej úplný okruh účastníkov konania, u ktorých ide o tzv. nerozlučné spoločenstvo, ako by malo vyplývať z LV č. XXXX, je dôvodom na zamietnutie žaloby.

4.5. Za ďalší dôvod na zamietnutie žaloby v celom rozsahu súd prvej inštancie označil aj neunesenie dôkazného bremena zo strany žalobcov. Civilný sporový poriadok ukladá stranám sporu jednak povinnosť tvrdenia, t.j. povinnosť tvrdiť rozhodujúce skutočnosti a jednak dôkaznú povinnosť, t.j. povinnosť označiť a predložiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Iniciatíva pri zhromažďovaní

dôkazov leží zásadne na stranách sporu. V danom prípade sa žalobcovia sústredili viac na preukazovanie skutočností, prečo žalovaní nemajú byť zapísaní na jednotlivých LV, ako na preukázanie právnych titulov, ktorými mali nadobudnúť sporné nehnuteľnosti oni. V tomto smere zdôraznil, že v prípade žaloby ako v tomto konaní, nie žalovaní majú povinnosť preukazovať svoje vlastnícke právo, ale žalobcovia majú povinnosť tvrdiť a preukázať, že skutočne sú vlastníci veci, ku ktorej žiadajú určiť vlastnícke právo. Žalovaným stačí tieto tvrdenia spochybníť a poprieť.

4.6. Žalobcovia svoje vlastnícke právo k sporným parcelám odvodzovali od rôznych zmlúv uzavretých medzi právnymi predchodcami ich manžela resp. otca (t.j. neb. E. B.) od začiatku 20. storočia. Pokiaľ však ide o bezprostredné nadobudnutie vlastníctva k sporným parcelám nebohým manželom, resp. otcom žalobcov, toto odvodzovali od kúpnej zmluvy z roku 1992 uzavretej s právnymi nástupcami M. B.. Táto sa však podľa žaloby nezachovala.

4.7. Vydržanie je v právnej teórii a praxi považované za jeden zo spôsobov pôvodného nadobudnutia práva, pri ktorom sa na základe splnenia zákonom osobitne určených podmienok (týkajúcich sa držby držiteľa, predmetu držby a vydržacej doby) priznávajú právne účinky. Základnými podmienkami vydržania ako spôsobu pôvodného nadobudnutia vlastníckeho práva sú: 1) oprávnená držba, 2) uplynutie zákonom určenej vydržacej doby (v prípade nehnuteľností 10 rokov) a 3) spôsobilý predmet vydržania. Podmienky vydržania sú pritom stanovené tak, že musia byť kumulatívne splnené - ak z nich nie je splnená čo i len jedna, nedochádza k vydržaniu.

4.8. Občiansky zákonník vyžaduje pre zmluvy, ktorých predmetom sú nehnuteľnosti, písomnú formu. Zároveň v prípade nehnuteľností sa na vznik vlastníckeho práva vyžaduje zápis prevodu vlastníctva do katastra nehnuteľností (v prípade zmlúv tzv. vklad do katastra). Uvedené platilo rovnako v roku 1992, kedy malo podľa žaloby dôjsť k uzavretiu písomnej kúpnej zmluvy medzi manželom žalobkyne v 1/ rade a právnymi nástupcami po neb. M. B.. Je zaujímavé, že pri 5 účastníkoch tejto zmluvy (vychádzajúc pri počte osôb zo žaloby, keďže podľa niektorých predložených vyhlásení sú uvádzané ako predávajúci iba 3 osoby) sa ani u jedného z nich písomná zmluva nezachovala. Uvedené podstatným spôsobom spochybňuje tvrdenia žalobcov, či takáto písomná zmluva vôbec bola uzavretá. Tieto pochybnosti zvyšujú aj prehlásenia I. N. a jej syna J. O. N., z ktorých vyplýva, že podiel menovanej na sporných parcelách KN E 226/1, 226/2 a 4668/1 previedla v roku 2016 menovanému synovi. Ak by ich skutočne predala v roku 1992, tak nedáva logiku, aby tieto znova prevádzala. Navyše za tejto situácie sa javí dosť zvláštne, že v roku 2016 pri prevode synovi si p. Žilecká na prevod z roku 1992 nespomenula, ale v januári 2018 si „spomenula“ a vyhlásila, že podiely na uvedených parcelách predala v roku 1992. V každom prípade uzavretie takejto písomnej zmluvy žalobcovia nepreukázali. Absencia písomnej zmluvy na prevod nehnuteľnosti v tomto období spôsobuje neplatnosť takéhoto právneho úkonu. Navyše, ak takáto zmluva nebola predložená na vklad do katastra nehnuteľností a nenastali účinky takéhoto prevodu, nemohli nastať ani vecnoprávne účinky takéhoto prevodu vlastníckeho práva. Uvedené má vplyv na dobromyseľnosť, ktorá ako už bolo uvedené, sa vzťahuje aj na právny (nadobúdaci) titul a posudzuje sa z objektívneho hľadiska. Pri skutkovom stave, ako bol zistený v tomto konaní, teda keď uzavretie písomnej zmluvy a jej zavkladovanie nebolo preukázané, nemohol byť právny predchodca žalobcov dobromyseľný, že mu sporné nehnuteľnosti, resp. podiely na nich patria. V takomto prípade nie je splnená podmienka oprávnenej držby bezprostredným právnym predchodcom žalobcov, čo je jedna z podmienok pre vydržanie. Žalobkyňa v 1/ rade pritom nemohla sporné parcely užívať s jej nebohým manželom od roku 1992, keď manželstvo uzavreli až v r. 1998 (teda nemohli tieto parcely ani nadobudnúť z prostriedkov z bezpodielového spoluvlastníctva manželov).

4.9. V konaní vyplynuli i ďalšie skutočnosti, ktoré spochybňujú nárok žalobcov tak, ako si ho uplatňovali v tomto konaní. Čestné prehlásenia resp. vyhlásenie dotknutých vlastníkov od právnych nástupcov M. B. (ako sú popísané vyššie) sa týkajú ich podielov na parcelách KN E 226/1, 226/2 a 4668/1, pričom z notárskej zápisnice A. J. P. C. XXX/XXXX, C. XXXXX/XXXX, C. XXXXX/XXXX zo dňa 2.4.2019 vyplýva, že tieto vyhlásenia boli podkladom pre vydržanie vlastníckeho práva oboch žalobcov k podielom uvedených právnych nástupcov M. B. k parcelám KN E 226/1, 226/1 a 4668/1, ktoré v súčasnosti už vlastní (teda tieto nie sú predmetom žaloby). Tieto doklady teda nepreukazujú nadobudnutie vyšších spoluvlastníckych podielov žalobcami k uvedeným parcelám, ako sa ich žalobou domáhajú. Manžel žalobkyne v 1/ rade a otec žalobcu v 2/ rade, t.j. E. B., nar. X.X.XXXX pritom na základe ďalšej notárskej zápisnice A. I. K. C. XXX/XX, C. XXX/XX zo dňa 14.9.1998 vydržal vlastnícke právo k parcelám KN C č. 891, č. 894 a č. 1511/2 ešte za svojho života, pričom žalobcovia tieto parcely podľa LV č. XXXX

pripojeného k žalobe už zdedili a vlastní ich každý v podiele 1/2. Vychádzajúc z obrázkov č. 5, 11 a 15 v znaleckom posudku J. P., ide o parcely v rozsahu, v akom ich užívali v roku 1983 rodičia E. B., nar. X.X.XXXX, a to A. B. s manželkou. Aj z týchto dôkazov vyplýva, že to, čo právni predchodcovia žalobcov reálne užívali, už žalobcovia vlastní, ale vykonanými dôkazmi nepreukázali, že by mali vlastníť vyšší podiel na sporných nehnuteľnostiach, ako to žiadajú v žalobe.

4.10. Ani znalecký posudok predložený žalobcami nezmenil nič na tomto závere súdu. Tento posudok bol vypracovaný na základe požiadavky žalobcov, kde položené otázky smerovali skôr k riešeniu právnych otázok (napr. kto by mal vlastníť nejaké nehnuteľnosti, resp. či niekto mohol nadobudnúť nejaké nehnuteľnosti) ako odborných otázok (súvisiacich s identifikáciou parciel a pod.). Odpovede na právne otázky (ako je napr. určenie, kto bol alebo je vlastníkom nehnuteľnosti) je vecou súdu a ak sa aj k týmto otázkam znalec v znaleckom posudku vyjadrí, tak na tieto názory súd neprihliada a túto otázku rieši vychádzajúc zo všetkých vykonaných dôkazov vo veci. Súd preto vychádzal iba zo záverov znalca týkajúcich sa jeho odborných znalostí (teda pokiaľ ide o identifikáciu sporných parciel, ich zmien a prípadne užívacích pomerov zistených z dokladov katastra nehnuteľností). Zo znaleckého posudku vyplývajú vyššie uvedené závery a zistenia, ktoré potvrdili, že čo užíval otec neb. E. B. (t.j. A. B.) v roku 1983, to už nadobudol buď E. B. za svojho života a vlastní to už žalobcovia na základe dedičského rozhodnutia alebo si to žalobcovia osvedčili (aj keď z pohľadu súdu neboli v tomto konaní preukázané podmienky na vydržanie) a podiely po právnych nástupcoch M. B. už tiež vlastní žalobcovia. Znalec v znaleckom posudku popísal aj to, aké chyby pri identifikácii parciel zistil. Z týchto zistení sa javí, že došlo k nesprávnej identifikácii aj sporných parciel (najmä pokiaľ ide o parcelu KN E 225/1), v dôsledku čoho došlo zrejme k nesprávnym zápisom, avšak ako už bolo uvedené, je vecou žalobcov preukázať, že sú vlastníci (čo vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti súd nemal preukázané, najmä vzhľadom na absenciu dobromyseľnosti právneho predchodcu žalobcov). V tomto smere nepostačuje tvrdiť a preukázať nesprávnosť zápisov.

4.11. Zdôraznil i to, že žalobcovia napriek tomu, že sú právne zastúpení, sa žiadnym spôsobom v priebehu celého konania nevyjadrili k naliehavému právnomu záujmu na požadovanom určení a tento ani nespomenuli. Tvrdenie a preukázanie naliehavého právneho záujmu je pritom základnou podmienkou tzv. určovacej žaloby podľa § 137 písm. c) CSP (aj keď v prípade určovacej žaloby o určenie vlastníctva k veci, ak niekto tvrdí, že má byť vlastníkom namiesto niekoho iného, súdna prax takýto naliehavý záujem akceptuje).

4.12. V zmysle ustálenej súdnej praxe vyšších súdnych autorít, súd nie je povinný dať odpovede na všetky otázky, ale iba na tie podstatné, ktoré sú potrebné pre rozhodnutie (námiety splnomocnenca žalovanej v 2/ rade sa viackrát týkali otázok nepodstatných pre rozhodnutie, preto sa nimi súd nezaoberal; nedostatky plnomocnenstva právneho zástupcu žalobcu v 2/ rade boli odstránené predložením plnomocnenstva podpísaného žalobcom v 2/ rade v čase, kedy už bol žalobca v 2/ rade plnoletý, čím boli tieto nedostatky odstránené; v čase doručenia žaloby súdu už bol žalobca v 2/ rade plnoletý). Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a východiská súdu súd v prevyšujúcej časti (t.j. v časti po čiastočnom zastavení konania) žalobu zamietol.

4.13. Výroky o nárokoch na náhradu trov konania odôvodnil aplikáciou ustanovenia § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalované boli v konaní v celom rozsahu úspešné, teda majú nárok na plnú náhradu trov konania voči žalobcom, preto každej zo žalovaných súd priznal voči žalobcom nárok na náhradu trov konania, ktorú sú žalobcovia povinní nahradiť každej zo žalovaných spoločne a nerozdielne. O výške trov bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením samostatným uznesením.

5. Proti tomuto rozsudku, proti výrokom pod bodmi II. až IV. včas podali odvolanie žalobcovia. Podľa ich názoru sú dané odvolacie dôvody v zmysle ustanovenia § 365 ods. 1 písm. a), c), d), f), h) CSP, t.j. že pre vydanie rozhodnutia neboli splnené procesné podmienky, že vo veci rozhodol vylúčený sudca, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V bližšom zdôvodnení odvolania uvádzajú nasledovné:

5.1. V konaní sa domáhajú určenia ich vlastníctva v celosti ku pozemkom, ktoré sú bezprostredne príslušné k ich rodinnému domu, sú oplotené minimálne 60 až 70 rokov a ku týmto nehnuteľnostiam žalované, ani ich predchodcovia, nikdy nemali prístup. Ich žaloba na určenie vlastníctva je v zmysle ustanovenia § 137 písm. c) CSP, pretože kým nebude existovať žiadané súdne rozhodnutie o existencii ich vlastníckeho práva, dovedy ich vlastnícke právo je neisté alebo ohrozené. Stav tejto neistoty alebo ohrozenia práva možno odstrániť iba žiadaným súdnym rozhodnutím. Šiesti pôvodne dotknutí spoluvlastníci predmetných nehnuteľností písomnými vyhláseniami uznali vlastnícke právo žalobcov k tým spoluvlastníckym podielom, ktoré boli vedené ako ich vlastníctvo.

5.2. Popisujú tak, ako už v konaní pred súdom prvej inštancie, postupnosť nimi tvrdených realizovaných úkonov týkajúcich sa predmetných pozemkov od roku 1905 až po rok 1992, i nasledujúci spôsob užívania predmetných nehnuteľností po roku 1992.

5.3. Žalovaná v 1/ rade je vedená v LV č. XXXX pre k.ú. C. D. ako podielová spoluvlastníčka parcely registra E č. 225/1 s tým, že táto parcela v minulosti tvorila súčasť majetkového substrátu, zapísaného v pozemnoknižných vložkách č. XXX, XX, k.ú. C. D.. Žalovaná v 1/ rade je vnučkou pôvodne vedeného vlastníka E. (E.) C.. Táto žalovaná zostala v LV č. XXXX pre k.ú. C. D. zapísaná nedopatrením. Toto potvrdila aj jej vlastná sestra D. P., B. Q., vo svojom vyhlásení dotknutého vlastníka z 27.4.2017. Aj zo znaleckého posudku predloženého do konania od znalca J. A. P. vyplynulo, že jej vlastníctvo je v predmetnom liste vlastníctva vedené neoprávnene chybnou evidenciou v katastri nehnuteľností. Znalec zreteľne, odborne, historicky a faktograficky tieto skutočnosti podľa historického priebehu geodetických a katastrálnych zápisov do katastra nehnuteľností zdôvodnil. Aj toto potvrdzuje, že žalobcovia i ich právni predchodcovia v dobrej viere užívali predmetné nehnuteľnosti ako vlastné. Oprávnená držba preto viedla ku vydržaniu vlastníckeho práva v celosti.

5.4. Podobne aj vo vzťahu k nehnuteľnostiam vedeným v LV č. XXXX ako EKN č. 226/1 a EKN 226/2 popisujú žalobcovia stav, aký sa vyvinul z jednotlivých úkonov, ako plynul z pozostalostnej zápisnice z dedičského konania O. XXX/XX, zo zmluvy B. XXX/XX-XX/XX i z ďalších údajov plynúcich z označených listov vlastníctva. Aj vo vzťahu k týmto vedeným vlastníctvám žalobcovia poukazujú, že vlastníctvo žalovanej v 2/ rade je vedené len nedopatrením, pretože vlastníctva už mali byť v minulosti vyporiadané právnymi predchodcami. E. B., vedený na LV č. XXXX, je pôvodný pozemnoknižný spoluvlastník. Ide o brata G. a príbuzného I. a E. B.. S jeho podielom (E. B., starého otca nebohého manžela žalobkyne) sa formálne od roku nadobudnutia nenakladalo. Napriek skutočnosti, že nehnuteľnosti po I. B. boli oddelené, vysporiadané a zapísané do listov vlastníctva, nedopatrením zostali zapísané aj na LV č. XXXX a na LV č. XXXX ešte z pôvodných pozemnoknižných vložiek č. XXX, XX, k.ú. C. D.. Aj v tomto žalobcovia odkazujú na závery kompletného znaleckého posudku č. 69/2022 zo dňa 12.12.2023 znalca J. A. P.. Argumentácie žalovaných v konaní súd prvej inštancie preberal, pričom sú pre konanie irelevantné. Žalobkyňa poukazuje aj na to, kedy uzavrela manželstvo, ako aj po smrti manžela od roku 2010 užíva so synom nehnuteľnosti.

5.5. Obidvaja žalobcovia opakovane poukazujú aj na obsahy čestných prehlásení, ktoré viedli ku vydaným notárskym osvedčeniam o vydržaní spoluvlastníckych podielov.

5.6. V odvolaní sa zdôrazňuje aj to, že pochybenie právneho zástupcu, ktorý urobil chybu a neuviedol si v súdnom procese potrebu žalovať aj neznámeho spoluvlastníka E. B., nemôže viesť k tomu, aby žalobcovia navždy stratili možnosť nápravy a vrátenia veci do stavu tak, aby bolo chránené ich vlastnícke právo. Neznámy spoluvlastník E. B. je vlastne osoba na strane žalobcov, ktorú žalobcovia vedia identifikovať, preukázať a následne nadobudnúť spoluvlastníctvo v dodatočnom dedičskom konaní.

5.7. Tak, ako už pred súdom prvej inštancie, aj teraz zdôrazňujú, že sudca v konaní nebol sudcom, ktorý by spĺňal podmienky nezaujatosti. Mal totiž informáciu o predmetnej veci prostredníctvom svojej asistentky už pred začatím tohto konania. Získal teda informácie o spore, inak než dokazovaním a vnímaním všetkého, čo vyšlo za konania najavo. Jeho pohľad na zistené skutkové okolnosti prípadu je deformovaný ďalšími poznatkami zistenými mimoproceným spôsobom.

6. Žalovaná v 1/ rade vo vyjadrení k podanému odvolaniu uviedla, že súd prvej inštancie sa riadne a dostatočným spôsobom vypořiadal v rozsudku s rozhodujúcimi skutočnosťami. Vypořiadal sa aj s predloženými závermi znaleckého posudku č. 69/2022 znalca J. P.. Aj nezaujatosť sudcu v konaní

bola vecne vyargumentovaná. Navrhuje preto rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť v celom rozsahu ako vecne správny s tým, že si uplatňuje aj nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

7. Žalovaná v 2/ rade vo vyjadrení k podanému odvolaniu uviedla, že v konaní sa potvrdilo to, že žalobcovia nežalovali ďalšieho neznámeho vlastníka pozemku. V konaní neboli preukázané také písomné právne úkony, ktoré by svedčili o tom, že by sa dalo žalobe o určenie vlastníckeho práva vyhovieť. S tvrdeniami žalobcov v podanom odvolaní nesúhlasí a žiada rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdiť.

8. Žalobcovia reakciu na podané vyjadrenia žalovaných k podanému odvolaniu nedoručili.

9. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP – zákon č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, účinný od 1.7.2016 – ďalej len „CSP“) po zistení, že odvolanie je podané oprávnenou osobou (§ 359 CSP) a proti výrokom rozhodnutia, proti ktorým je odvolanie prípustné, prejednal podané odvolanie v zmysle zásad daných aplikáciou ustanovenia § 378 a nasl. CSP. Žiada sa osobitne zdôrazniť, že odvolací súd pri prieskume napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie bol v zmysle ustanovenia § 379 a § 380 ods. 1 CSP viazaný rozsahom odvolania i uplatnenými odvolacími dôvodmi (s výnimkou § 380 ods. 2 CSP) tak, ako boli uplatnené v zákonnej odvolacej lehote. Odvolací súd prejednal odvolanie žalobcov bez nariadenia pojednávania. Vychádzal pritom z aplikácie ustanovenia § 385 ods. 1 CSP, pričom mal za to, že nariadenie pojednávania v predmetnej veci si nevyžadovala potreba zopakovania, či doplnenia dokazovania, ani dôležitý verejný záujem. Na základe takéhoto prieskumu uvedeného rozhodnutia súdu prvej inštancie i konania, ktoré mu predchádzalo, dospel odvolací súd po prejednaní veci v senáte k záveru, že odvolaniu možno len čiastočne vyhovieť. Žiada sa uviesť, že výrok rozsudku súdu prvej inštancie pod bodom I. nebol napadnutý odvolaním, nadobudol právoplatnosť (§ 226 a nasl. CSP), a preto nebol ani predmetom prieskumu odvolacím súdom.

10. Tak, ako je uvedené v bode 1. dôvodov tohto rozhodnutia, žalobcovia sa v konaní domáhajú určenia ich spoluvlastníctva v nehnuteľnostiach v podieloch po 1, pričom po čiastočnom späťvzati žaloby napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodoval o žalobe k nehnuteľnostiam uvedeným v bode 1. písm. a), b) dôvodov tohto rozhodnutia.

11. Z výpisu z katastra nehnuteľností z LV č. XXXX vyplýva, že je v ňom vedená nehnuteľnosť pozemok registra E ako parcela EKN č. 225/1, ku ktorej sú vedení vlastníci pod B5 v podiele 1/6 žalobkyňa, pod B6 v podiele 1/6 žalobca a pod B1 ako spoluvlastníčka v podiele 1/3 žalovaná F. B. a takisto pod B2 žalovaná F. B. v podiele 1/3. Z uvedeného vyplýva, že ako vlastníci predmetného pozemku sú už vedení v podieloch po 1/6 žalobkyňa i žalobca.

12. Z výpisu z katastra nehnuteľností z LV č. XXXX vyplýva, že sú v ňom vedení ako vlastníci pozemkov EKN č. 226/1 a EKN č. 226/2 žalobkyňa pod B20 v podiele 11/32, žalobca pod B21 v podiele 11/32, ale okrem nich aj žalovaná G. H. v podiele pod B11 vo výške 15/240 a neznámy vlastník E. B. pod B6 v podiele 4/16.

13. Napriek tomu, že žalobkyňa i žalobca sú už v predmetných nehnuteľnostiach vedení ako podieloví spoluvlastníci (v LV č. XXXX po podiele 1/6 a v LV č. XXXX v podieloch po 11/32). V predmetnom konaní sa podanou žalobou domáhajú určenia ich spoluvlastníctva po 1. Žiadajú teda rozhodovať aj o tom ich vlastníctve (v určitých podieloch), ku ktorému sú už ako spoluvlastníci v katastri nehnuteľností vedení.

14. Pre predmetnú vec je dôležitým aj to, že z uvedených LV č. XXXX a LV č. XXXX vyplýva iný okruh vedených spoluvlastníkov nehnuteľností. Žalobcovia ako dominus litis využili priestor pre to, aby do jedného konania sami z vlastnej iniciatívy spojili veci, ktoré mohli (ale nemuseli) prebiehať aj samostatne (§ 166 CSP). Žalobcovia podanou žalobou urobili predmetom tohto konania viac nárokov, teda uplatnili si nároky ku viacerým nehnuteľnostiam, u ktorých je okruh vedených spoluvlastníkov rôzny. S tým samozrejme súvisí aj potreba okruhu strán, ktorých sa rozhodnutie súdu má dotýkať.

15. Podľa § 137 písm. c) CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

16. V zmysle citovaného ustanovenia je predpokladom úspechu určovacej žaloby, akou je aj predmetná žaloba to, že je daný naliehavý právny záujem na vyhovie takejto žalobe. V tejto súvislosti sa žiada uviesť, že všeobecným predpokladom, aby súd žalobe (akéhokoľvek druhu) vyhovel, je právny záujem žalobcu, teda záujem na tom, aby bol vyhovujúci rozsudok pre neho po právnej stránke významný, čiže užitočný (aby mal zmysel). Pre samotné určovacie žaloby treba uviesť, že samotná dôvodnosť skutkových a právnych tvrdení žalobcov ešte neznamená, že prípadný vyhovujúci určovací rozsudok bude mať pre žalobcov právny význam, teda, či bude sporové konanie užitočné alebo naopak zbytočné. V zmysle aj textov z komentára k Civilnému sporovému poriadku (Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha, C.H.Beck, 2016, str. 500) súdne konanie možno chápať aj ako určitú službu poskytovanú štátom žalobcom za účelom ochrany ich práv, preto je vždy dôvodné zisťovať, či pre žalobcu má takáto žaloba zmysel.

17. Žalobcovia sú od počiatku predmetného súdneho konania a až doteraz zapísaní na predmetných listoch vlastníctva ako spoluvlastníci sporných nehnuteľností. Preto v prípade vyhovie žaloby v tých častiach, do ktorých sa pojme už na nich vedené spoluvlastníctvo, by sa na ich právnom postavení nič nezmenilo, preto žalobcovia nie sú nositeľmi naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení toho, čo už v katastri nehnuteľností majú evidované.

18. Každá vec (teda aj nehnuteľnosť) môže patriť jedinému vlastníkovi alebo môže byť v podielovom spoluvlastníctve viacerých osôb (§ 136 Občianskeho zákonníka). Podstata podielového spoluvlastníctva spočíva v tom, že každý zo spoluvlastníkov sa podieľa na právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoluvlastníctva v rozsahu, aký zodpovedá veľkosti jeho spoluvlastníckeho podielu (§ 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka); výška spoluvlastníckeho podielu, pretože ide o právny vzťah len „ideálny“, nevyjadruje konkrétnu reálnu časť veci, ale mieru, ktorou sa jednotliví spoluvlastníci podieľajú na právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoluvlastníctva k spoločnej veci. Tento ideálny podiel na spoluvlastníctve, ktorý je tiež predmetom občianskoprávných vzťahov v zmysle § 118 ods. 1 Občianskeho zákonníka, má charakter samostatnej „veci“ (viď napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Cdo/27/2005), preto sa právny osud jednotlivých podielov posudzuje aj samostatne.

19. Vychádzajúc z obsahu LV č. XXXX, v ktorom je vedené vlastníctvo k EKN č. 225/1, by pri vedenom vlastníctve žalobkyne a žalobcu v podieloch po 1/6 mohlo spĺňať podmienky právneho záujmu súdeným rozhodnutím určovanie vlastníckeho práva ku podielom vedeným na F. B. pod B1 a pod B2 vo výške po 1/3. Bez ďalšieho však možno konštatovať, že vo vzťahu ku spoluvlastníckemu právu vedenému na žalobkyňu v 1/6 a na žalobcu v 1/6 by v takomto rozsahu žalobe, ktorou sa žiada určiť vlastníctvo, ktoré už je aj na žalobcov zapísané v katastri nehnuteľností, nebolo možné pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na určovanie takéhoto rozsahu vlastníctva vyhovieť.

20. Súdna prax v tomto smere už aj zdôraznila to, že v konaní o určenie komu patrí spoluvlastnícky podiel niektorého zo spoluvlastníkov nehnuteľností je pasívne vecne legitimovaný iba podielový spoluvlastník, práva ktorého navrhovateľ popiera (viď napr. uznesenie NS SR 3Cdo/51/2019). Ak žalobcovia popierajú vlastníctvo vedenej spoluvlastníčky F. B., aj v zmysle uvedenej judikatúry by prichádzalo do úvahy určovanie vlastníctva v prospech žalobcov len k týmto spoluvlastníckym podielom F. B.. Žaloba o určenie toho, čo už žalobcovia majú vedené v katastri nehnuteľností nespĺňa podmienky dané aplikáciou ustanovenia § 137 písm. c) CSP. V tejto časti preto sa odvolací súd stotožňuje so súdom prvej inštancie v tom, že žalobe v rozsahu spoluvlastníckych podielov, ku ktorým už žalobcovia sú vedení ako vlastníci k nehnuteľnosti EKN č. 225/1, teda v rozsahu pre žalobkyňu v 1/6 a pre žalobcu v 1/6 sa nedalo vyhovieť, preto v tejto časti súd prvej inštancie aj správne žalobu zamietol.

21. Podobne aj vo vzťahu k nehnuteľnostiam vedeným v LV č. XXXX ako EKN č. 226/1 a EKN č. 226/2, nebolo možné vyhovieť žalobe vo vzťahu k tým spoluvlastníckym podielom, ktoré už sú vedené pre žalobkyňu v rozsahu 11/32 pod B20 a pre žalobcu tiež v podiele 11/32 pod B21. Určovanie vlastníctva v tomto rozsahu teda nespĺňa podmienky dané aplikáciou ustanovenia § 137 písm. c) CSP, pretože vo vzťahu ku týmto podielom žiadané rozhodnutie v tomto smere neprivedie žiadnu zmenu v právnom postavení žalobcov. Pre nehnuteľnosti vedené v LV č. XXXX je však určujúcim aj to, že pri formulácii navrhovaného rozsudového výroku (formulácii petitu žaloby) žalobcovia opomenuli aj to, že ak žiadajú určiť v podstate vlastníctvo pre nich oboch tak, že sú len oni vlastníci týchto nehnuteľností, podmienkou úspechu žaloby okrem iného bolo aj to, že ak sú v katastri nehnuteľností zapísaní ako vlastníci aj

iné osoby, než účastníci tohto konania, potom takejto žalobe nemožno vyhovieť. Žaloba o určenie vlastníctva k nehnuteľnosti nesmeruje proti všetkým osobám, ktoré sú vedené v katastri nehnuteľností ako vlastníci, potom nemožno vyvodiť ani pre takéto žiadané určenie naliehavý právny záujem. Vo vzťahu k nehnuteľnostiam vedeným v LV č. XXXX súd prvej inštancie správne žalobu zamietol. Len za zmienku stojí aj to, že sú aj zo strany žalovanej v 2/ rade produkované skutočnosti, ktoré nie sú v zásade tak relevantnými, ktoré by odôvodňovali na základe len jej argumentácie (s výnimkou namietaného okruhu sporových strán v konaní) záver, ktorý bol privedený vo veci súdom prvej inštancie. Každopádne však súd prvej inštancie dôvodne argumentoval aj tým, že nie je nutné sa vyporiadať so všetkými skutočnosťami, ktoré sporové strany v konaní produkovali, ak pre zamietnutie žaloby postačila aj argumentácia týkajúca sa nedostatočného okruhu strán v konaní. Z údajov z katastra nehnuteľností vyplýva okrem iného aj to, že pre žalovanú G. H. by v predmetných EKN parcelách jej spoluvlastníckemu podielu mala zodpovedať výmera „9 m²“.

22. Za takéhoto stavu žaloba pokiaľ sa týka určenia vlastníckeho práva k parcelám EKN 226/1 a EKN 226/2 vo vzťahu k žalovanej G. H. bola správne zamietnutá, a preto odvolací súd v tejto časti pri aplikácii ustanovenia § 387 ods. 1 CSP rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti bez ďalšieho aj ako vecne správny potvrdil.

23. Vo vzťahu ku žiadanému určeniu vlastníctva k EKN č. 225/1 odvolací súd tak, ako už uviedol vyššie dospel k záveru, že žalobe už k tým podielom, ktoré žalobcovia majú vedené ako vlastníctvo v príslušnom LV nebolo možné vyhovieť. Preto odvolací súd ako vecne správne potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie v tej časti, ktorou bola zamietnutá žaloba o určenie vlastníctva žalobcov v LV č. XXXX, parc. EKN č. 225/1 k podielom pod B5 v 1/6 a pod B6 v 1/6 zamietnutá. V tejto časti bolo potrebné preto rozsudok súdu prvej inštancie tiež ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť. Žalobe proti žalovanej v 2/ rade, ktorá nie je ani vedenou spoluvlastníčkou k uvedenej nehnuteľnosti, nie je možné vyhovieť pre nedostatok jej vecnej pasívnej legitímácie (viď aj bod 14. vyššie).

24. Ku ďalším odvolacím dôvodom sa žiada uviesť, že súd nezistil z konania skutočnosti, ktoré by mali svedčiť tomu, že vo veci rozhodol vylúčený sudca. O námietke zaujatosti vo vzťahu k sudcovi F. H. K. bolo rozhodované nadriadeným súdom a dovolanie podané proti tomuto uzneseniu bolo predložené aj Najvyššiemu súdu SR. Zo spisu vyplývajú aj závery, ktoré boli vo vzťahu ku námietke zaujatosti voči konajúcemu sudcovi privedené. Ani z nasledujúceho priebehu konania a zo skutočností zhromaždených do spisu nevyplýva, aby boli dané skutočnosti odôvodňujúce záver, že o veci rozhodol vylúčený sudca. Niet dôvodu, teda na pochybnosti, ktoré boli už privedené vo vzťahu k uplatnenej námietke zaujatosti žalobcami. O námietke zaujatosti bolo právoplatne rozhodnuté a od uvedeného rozhodnutia nedošlo ku zmene skutočnosti, na ktorom bolo rozhodnutie o návrhu na vylúčenie sudcu vydané.

25. Pri skutočnostiach, ktoré sa týkajú skutkového zdôvodnenia podanej žaloby, vychádzajúc z toho, že vlastníctvo F. B. by podľa žalobcov malo byť vedené v katastri nehnuteľností v LV č. XXXX nedopatrením, či nesprávnym zápisom, sa javí byť dôležitým vyporiadať sa s tými závermi znalca J. A. P., ktoré sa týkajú parcely EKN č. 225/1 a ktoré závery by mali byť založené na tom, že parcela registra EKN č. 225/1 nebola vytvorená z pozemnoknižnej parcely č. 140 a zapísanej v pozemnoknižnej zápisnici č. XX. Preto v LV č. XXXX pod B1 a B2 v podieloch celkom 2/3 je táto vlastníčka evidovaná podľa znalca chybné. Znalec v tejto súvislosti poukazuje aj na to, že pri správnej identifikácii by uvedená nehnuteľnosť mala byť zapísaná bez vlastníctva žalovanej v 1/ a k jej zápisu vlastníctva došlo len chybným spracovaním Registra obnovenej evidencie pozemkov. Tejto argumentácii sa súd prvej inštancie v dôvodoch svojho rozhodnutia nevenoval, aj keď sa javí táto otázka za právne relevantnú. Odpoveď na túto otázku nebola daná, preto odvolaciemu súdu neostala iná možnosť, len tento v rozsahu vo vzťahu žalovanej v 1/ rade, rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie konanie.

26. Odvolací súd v tejto súvislosti udáva, že sa plne stotožňuje so súdom prvej inštancie v tom, že právne otázky neprislúcha hodnotiť znalcami. Závery znalca opierajúce sa o identifikáciu nehnuteľnosti, o pochybnosti pri nesprávnom spracovaní podkladov v rámci ROEP sú však skutočnosťami, ktoré majú charakter geodetický, či kartografický a nie rýdzo právny. Takéto odpovede na uvedené otázky môže súd získať od osoby odborne zdatnej v označenej oblasti a závery o nesprávnej identifikácii môžu mať (a aj majú) vplyv na žiadané rozhodnutie.

27. Aj prípadné zistenie, že žalovaná 1/ by nemala byť podľa geodetických a kartografických podkladov vedená v LV č. XXXX pre k.ú. C. D. vedená ako vlastníčka, by samo o sebe nesvedčilo záveru o tom, že žalované nadobudli spoluvlastnícke podiely vo väčšom spoluvlastníckom rozsahu, ako majú aktuálne vedené v LV. Odpoveď na túto otázku je však závislá od toho, kto (aká osoba) by mala byť v katastri nehnuteľností namiesto žalovanej v 1/ rade vedená a aká postupnosť právnych úkonov k týmto spoluvlastníckym podielom by svedčila (či nesvedčila) vlastníctvu žalobcov. Rozhodnutie súdu prvej inštancie vo svojich dôvodoch na toto odpoveď nedáva. Preto odvolaciemu súdu neostala iná možnosť, len v tomto rozsahu privodiť kasačné rozhodnutie.

28. Z uvedených dôvodov podľa § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

29. Úlohou súdu prvej inštancie bude v nasledujúcom konaní sa venovať argumentácii žalobcov o neopodstatnenosti zápisu žalovanej v LV aj so zdôvodnením, či svedčí im bez príslušného dedičského konania, či prípadných iných úkonov aktívna legitímácia na určenie vlastníckeho práva k tým podielom, ktoré sú vedené v označenom liste vlastníctva pod B1, 2 po 1/3 na žalovanú v 1/ rade.

30. Vo vzťahu ku záverom týkajúcich sa žaloby k nehnuteľnostiam vedeným na LV č. XXXX, a teda vo vzťahu k žalovanej v 2/ rade je toto rozhodnutie odvolacieho súdu už konečným, preto odvolací súd rozhodol aj o náhrade trov odvolacieho konania medzi žalobcami a žalovanou v 2/ rade. Žalovanej v 2/ rade, ktorá bola úspešná v tomto odvolacom konaní súd odvolací priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. O výške týchto trov rozhodne súd prvej inštancie (§ 396 ods. 1, § 255 ods. 1, § 262 ods. 2 CSP).

31. O trovách konania vo vzťahu medzi žalobcami a žalovanou v 1/ rade súd prvej inštancie rozhodne v novom rozhodnutí, v ktorom rozhodne aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania.

32. Uvedené rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).